

I E L T E A T R E

Raynal i Vildrac "chez" Molière

Encara pels autors francesos és un honor de passar al repertori de la Comèdia Francesa. Encara els dona prestigi, a despit de la campanya de descredat que de vegades és feta contra el casal de Molière.

Entre els autors que hi han entrat recentment, hi ha Paul Raynal, amb *Le maître de son cœur* i Charles Vildrac amb *La Brouille*. La primera obra ha estat una reposició. Això li acorda encara un honor més alt. Té alguna cosa de consagració d'un clàssic. La segona és una obra recent. No

nosa: només serveixen per palesar una manca d'agilitat i de natural. Altrament, les exigències de la representació han obligat a alguns escurçaments, cosa que sempre ha de donar-li lleugeresa.

L'obra és notable per la potència de l'anàlisi psicològic que l'autor hi esmerça. Però és més notable, encara, com una mostra de la degeneració literària a què pot arribar l'art de Racine.

Es, en aquest aspecte, el pol oposat de *La Brouille*, de Vildrac. Vildrac és un Racine sense coturn, mentre que Paul Raynal, de Racine no en conserva altra cosa que el coturn, precisament.

Dintre el teatre francès, *La Brouille* resulta una obra clàssica, pel contingut i per les línies. Sense fetitxisme de cap mena, hi ha vistent, fins i tot, la preocupació per les tres unitats clàssiques. Davant de les tendències noves del teatre-espectacle o del teatre-cinema, Vildrac dreça la bandera del teatre pur. Així la seva obra no necessita més que dos decorats que poden resoldre's de la manera més simple, i la seva acció no arriba a durar una setmana.

Per això, si és amb ironia que ha estat considerat molt just que *Le maître de son cœur* entri al repertori de la Comèdia Francesa, és sincerament que ha estat considerat just que *La Brouille* sigui estrenada al casal de Molière.

Entre nosaltres Vildrac és dels autors francesos que compta amb més devocions, entre elles la de Soldevila, traductor d'*El paquebot Tenacity*. Però si té devocions gairebé incondicionals, molts, tot admirant-lo com a poeta, el consideren molt feble com a dramaturg. «Vildrac—diuen—és un líric, i és amb l'engany del seu lirisme que ha triomfat en el seu *Paquebot*».

Potser no estan del tot mancats de raó. Però és fàcil que la nova producció de Vildrac els faci canviar d'opinió. I no és que Vildrac hagi deixat d'ésser poeta. Però aquella boirina que en *El paquebot Tenacity* entelava una mica les coses i les feia esfumadisses, no hi és en *La Brouille*. Aci tot és nítid; tot té més aviat qualitats cristallines. I potser l'emoció, la tendresa encara hi són majors. Hi són, sobretot, sense engany de cap mena. Les paraules suggereixen molt més del que no diuen. I això sense cap teoria del silenci, sense ni tan sols silencis evocadors, ans amb paraules simples, vives, que reflecteixen en elles mateixes la manera d'ésser de cada personatge.

DOMÈNEC GUANSE

La Meller a l'Arnau

Uns quants anys enrera l'anunci de la seva aparició en un teatre barceloní qual-sevol hauria estat suficient per a entusiasmar al país.

I és que a Barcelona passem febrades d'eixaltament. Un dia, en llevar-nos, descobrim amb gran sorpresa que som uns zamaristes o uns samitieristes exacerbats. Igualment forem raquelistes abans; i quins raquelistes! No hi havia al món cap altra

riar el repertori i, tot d'una, gairebé com una explosió, es produí aquell èxit enorme, a conseqüència del qual Barcelona va estar pendent, durant dos o tres anys, de les estrofes del *Ven y ven* i de *La Reina del Cor-tijo*. El seu triomf va pendre caràcters apoteòsics.

L'Arnau, music-hall tronat, es convertí en el concert de moda. En el punt de reunió habitual dels artistes i dels escriptors, i dels nois de casa benestant, abans assidus de l'Edèn. Angel Guimerà hi anava. Hi anaven En Rossinyol, En Pahissa, de bracet amb En Moraguetes, En Morera i tot el *Papitu* d'aquella època.

Famílies benestants, que no haurien gosat ficar-se mai en un teatre del Paral·lel, anaven a sentir-hi. Es feien guardar lloc pels porters mitjançant una propina.

Calgué treure les trenyines i el rovell del local i eliminar-ne la fortor de soterrani. Decoraren el foyer. L'Apa fou l'encarregat de pintar-hi uns plafons.

Mentrestant, al carrer, a casa; a la dispensa, al cafè, tant ací com a Granollers, tothom taral·lejava el *Ven y ven*, convertit circumstancialment en himne nacional del país.

El diaris li publicaven intervius. Algun que altre literat del gremi romàntic publicava un llibre explicant la seva vida. Entorn seu es formà una llegenda.

De l'Arnau passà a la Sala Imperi, i s'apoderà del cor de la nostra menestralia. La gent de fora hi acudia a ramats.

De l'Imperi, al Tívoli; d'aquí al Liceu. Raquel es ficà el país a la butxaca.

A partir d'ací li fou fàcil conquerir Espanya i triomfar a París.

D'això deu fer una vintena d'anys. Ara retorna. Consta-teu un fet. Que els anys pas-sen en va entre els artistes de varietats.

La Meller té avui la mateixa figura, la mateixa veu, la mateixa melangia als ulls, de la Raquel del Paral·lel. Però aquell entusiasme, aquella popularitat, barrejada amb estimació, tampoc. El públic la va veure atret pel reclam del seu renom internacional. Als ulls del públic la senyora Meller és, gairebé, una cupletista estrangera; millor dit, una cupletista traduïda del francès.

Es presenta un xic encarcerada sota el pes d'un prestigi internacional, el qual té l'obligació de mantenir. Igualment que els representants d'una nació estrangera en el moment crític de presentar les credencials, no pot perdre el tipus. I això és sempre en perjudici de la qualitat.

Ara té prestigi mundial i, a més a més, té plets. També té anys. No tants, però, com la Mistinguett.

El seu retorn té l'aire d'una visita de compliment a un amic antic, després d'uns anys d'absència. La rebrem bé, quin dubte hi ha; però difícilment ens hi engrescarem com abans. A mitja visita farem una pausa i ens esguardarem fit a fit. Ens acomiadarem encaixant afectuosament, però amb un xic de fredor. Ella pendrà el tren i marxarà a París. Nosaltres anirem a fer el vermut amb els amics a qualsevol cafè i parlarem d'eleccions.

JAUME PASSARELL

La Meller dels primers temps

cupletista que valgués la pena, que s'hi pogués comparar. Per la Raquel hauríem fet garrotades i fins hauríem renyit amb la família. El nostre entusiasme va fer el miracle d'enlairar-la fins als cims de la glòria. Sense aquest, probablement, no hi hauria arribat, arran del seu debut a l'Arnau.

Ara, que la Raquel d'avui no és pas la mateixa que triomfà en aquell teatre. És una altra, per nosaltres.

A aquella l'anomenàvem familiarment Raquel. I l'anàvem a sentir cada dia. Li coneixíem la mania que tenia pels gossos — un d'ells, segons confessió pròpia, tenia dos cervells — i ens feia gràcia; la debilitat que tenia de deixar-se retratar per en Carles Vázquez, i la disculpàvem. També sabíem que tenia mal geni.

La d'ara és la Meller, i és senyora. Va a cavall d'un prestigi internacional, mentre que aquella muntava el ruquet amb sàrries de la popularitat.

Tant la consideràvem nostra que l'associàvem als esdeveniments solemnes de la nostra vida familiar. La convidàvem als bateigs i als casaments, i hi venia. Entre altres fou padrina del casament de l'Amichats.

Així mateix era sol·licitada per a cantar en el si de les famílies aristocràtiques. I no pas pel gust de sentir-la cantar; ans bé per a tenir ocasió de conèixer-la personalment, de parlar-li, de veure-la i tocar-la de prop.

Aquella Raquel nostra va magnetitzar tot Barcelona. Va introduir el cuplet a tots els celoberts de l'Eixample i als obradors de modistes barcelonines. Revolucionava els pobles, feia pronunciar sermons incendiàries als rectors de bosc, i feia rodar el cap a les noies solteres, les quals acudien a demanar-li retrats amb dedicatòria i li passaven la mà per les robes amb el mateix fervor litúrgic amb què solen fer-ho els entusiastes d'un torero famós.

Molts d'aquells retrats eren col·locats al costat del del promès, o al capçal del lit. Si aleshores s'hagués acudit a algú posar-la en candidatura, tots l'hauríem votada, com un sol home. Ave, Raquel!

El succés va tenir lloc al teatre Arnau, que era un music-hall de tercer ordre, del Paral·lel.

La consumició valia dos ralets a la tarda i una pesseta a la nit. Els cuplets eren amantzats per l'orquestra i pel soroll de trencament de cacauts i avellanes que venia del públic. Altrament, era de caràcter. No-nell hi anava a fer apunts moltes tardes.

La Raquel hi va caure en un moment en què el cuplet patia un enfarfec de sicilipsi. Ella mateixa en tocà les conseqüències, al principi, car passava desaparebuda. Els seus monòlegs equivocs — en un dels quals perorava dalt d'una estrada abillada de magistrat — no feien gràcia a ningú. Va va-

Teatre Català ROMEA

Companya catalana VILA-DAVI

Dissabte de Glòria, nit, estrena sensacional:

ELS CRIMINALS

7 accions simultànies en 7 escenaris.

Més de 50 intèrprets.

Direcció escènica: PIUS DAVI.

Escenografia: FONTANALS

Original presentació. Èxit mundial.

Es despata a Comptaduria.

FINQUES OCASIÓ

Totes les finques que tenim encarregat de vendre són molt interessants per les condicions avantatjoses a què es cedeixen.

Fixeu-vos en aquesta nota!

	Pessetes
ST. GERVASI. — P. ALTA. TORRE SEMI-PALAU. G. CONF., 136.000 P., JARDÍ i TERRENY. Situació de gran esdevenidor. Pr.: (meitat del seu valor actual).	160.000
GRÀCIA. — PROP P. LESSEPS. OPORTUNITAT PER A ADQUIRIR A BAIX PREU, GRAN i formosa finca, que per les seves condicions excepcionals, pot doblar fàcilment el valor a què avui es cedeix. OCASIÓ VERITAT.	300.000
SI SOU COMPRADOR DE CASA O FINCA D'AQUEST VALOR, VISITEU-NOS, PUIX QUE ES TRACTA D'UN ASSUMPTU EXCEPCIONAL I ÚNIC A BARCELONA!	
NTRA. SRA. DEL COLL. — BONICA TORRE AMB GRAN EXTENSIÓ, JARDÍ (34.000 P.), façana a dos carrers, amb tots els mobles d'estil. Preu:	100.000
(Tercera part del seu valor) VERITABLE GANJA! OCASIÓ EXCEPCIONAL!	
AV. V. MONTSERRAT. — B. LA SALUT. C. P. TRAMVIA. BONIC XALET VOLTAT JARDÍ (21.000 p.), molt de sol, esplèndid panorama r.: (valor terreny) i	100.000
ST. GERVASI. — MOLT CÈNTRIC, PEL VALOR REAL DEL TERRENY (150.000 ptes), bonica torre moderna, espaiosa, a tot confort, garatge, molt de jardí, BONANOVA.	
PROP EST. — LUXÓS XALET, A TOT CONFORT. GRAN i FORMÓS JARDÍ, gar. Pr. baix, amb tendència a millorar.	250.000
GRÀCIA, PROP TRAM. i METRE. — BONICA TORRE BAIX, i JARDÍ.	30.000
TORRE. — CARRETERA DE SARRIÀ A VALVIDRERA, en l'encreuament amb el camí de PEDRALBES, composta de baixos i pis, en ple bosc. Preu.	50.000
SARDANYOLA. — BONICA TORRE, a 2 minuts de l'estació F. F. (20 minuts de la Plaça de Catalunya): es compon de tres plantes, dividides en 11 espaioses habitacions, gran menjador, esplèndid terrassa, cuina, w., rentamans, etc... de superfície 16.500 pams. Es ven molt més barata del preu de cost.	36.000
MÉS DE 200 TORRES I XALETS, A PREUS DE VERITABLE GANJA, A LA CIUTAT I FORA, DES DE 30.000 A 50.000 PESSETES.	
CASA. — P. LETAMENDI. VERITABLE OCASIÓ. R. 7 per 100. P.:	110.000
CASA. — ST. GERVASI, AL MILLOR PUNT (16.000 P.), 6 per 100	100.000
CASA A SANS, tocant la carretera; renda 6 per 100 valor	80.000

11 CASES DE TOTS PREUS I CONDICIONS!!

SOLAR. — BALMES, A LA PART MÉS ARISTOCRÀTICA (36.000 P. a 5 Ptes. PAM). Molt propi per a construcció i capitalistes interessats en la moderna edificació. SOLARS ENTENÇA, 5 Ptes. i LLOCFORT, A 5 Ptes. PAM. MOLT BONA SITUACIÓ. SOLARS GUINARDÓ. — ALS LLOCS MÉS CÈNTRICS. PROP MITJANS COMUNICACIÓ. 5.000 p. a 1.500; 4.000 p. a 2 ptes.; 7.000 p. a 2.500.

SOLAR NTRA. SRA. DEL COLL. — 11.000 PAMS a 1 Pta. PAM. MOLT INTERESSANT!

FINCA RÚSTEGA PROP VILADECAVALLS - TERRASSA. 103 ha. 33 CULTIU I EL RESTANT bosc incult. Bonica casa. Finca molt interessant als aficionats a la caça. Preu ocasió.

PRODUCCIÓ I ESBARJO! CAPELLADES. — MAGNÍFICA FINCA RÚSTEGA DE PRODUCCIÓ I ESBARJO: MOLTA EXTENSIÓ: GRANJA MODERNA: Molt ben instal·lada, amb les seves incubadores, criadores, 12 gallineros capaçs per a 1.000 gallines i llurs pollets, 50 gàbies per a conills i llurs cries, 3 locals grans per a cria de porcs, gran corral propi per a 150 ovelles amb llurs ovelletes, 3 cups capaçs per a 700 càrregues de vi, grans cellers amb bocois (les càrregues nomenades són les que es recollecten poc més o menys tots els anys): Dintre del terreny de la finca existeix una fabrica-bòbila: És la finca més bonica i productiva de 2 hores a la rodalia. Renda aproximada, 12.000 ptes., sense explotar la granja ni les ovelles: Preu de ocasió.

NOTA: CAS D'INTERESSAR, S'ACCEPTARIA PERMUTA AMB CASA DE BARCELONA!

REUS. — MAGNÍFICA FINCA RÚSTEGA, DE PRODUCCIÓ I ESBARJO. Situada a la carretera de Reus a Salou: d'una extensió aproximada, 13 hectàrees, plantada tota d'avellaners, ametllers, olivars, presseguers, pomers, perers; limoners, garrofers, i tota mena d'arbres fruiters. Aigua molt abundosa: formós parc, amb tota mena d'arbres d'adornament: estany; pista de tennis. La casa és molt gran i pròpia per a granja. Es ven amb tots els mobles. FACILITATS DE PAGAMENT. Preu.

CASA TORRE ESTIL MASIA CATALANA, PRÓXIMA SANT FOIX, UNS 20 QUILÒMETRES BARCELONA, peu carretera, 60.000 pams terreny

FINQUES RÚSTEGUES DE TOTS ELS PREUS I A TOTES LES COMARQUES!

HIPOTECUES I TOTA CLASSE D'OPERACIONS SOBRE FINQUES RÚSTEGUES I URBANES.

ABANS DE COMPRAR, VENDRE O HIPOTECAR, RES NO PERDREU VISITANT AQUESTA CASA CIRERA — AUSIAS BÀRCHA, 2, 2.º, 1.ª (Pl. Urquinaona), d'11 a 1.30 i de 6 a 8. Telèfon 24.687.

LES ESTRENES

La inauguració de la temporada de Primavera ens portarà dos esdeveniments.

Per una banda, l'empresa del Romea espera obtenir un èxit que eclipsi el del *Proces de Mary Dugan* amb la presentació d'*Els Criminals*, de «Ferran Brückner», traduït per Millàs-Raurell.

Estrenada l'any 1928 a Berlín per Max Reinhardt, ben aviat donà la volta per tota Alemanya i Àustria. L'any 1929 fou estrenada a París per Pitoëff, i actualment s'està

Marcel Pagnol

representant també a Milà, i a Buenos Aires, on ha durat mesos.

La carrera de «Brückner», si gloriosa, no és pas llarga ni abundant en obres. Aquest autor es donà a conèixer — és un dir! — l'any 1926 amb *Malaltia de joventut*; després vingué *Els criminals*, que dissabte podem veure, i de llavors ençà no tenim notícia que hagi estrenat res més. Ara ha escrit el drama *Isabel, reina d'Anglaterra*, que potser un dia o altre coneixerem també.

I, pel seu cantó, l'empresa de Novetats ens donarà a conèixer el *Marius* de Pagnol, traduït per Josep Maria de Sagarra.

Marcel Pagnol, que començà la seva carrera col·laborant amb Paul Nivoix amb *Marchands de gloire*, se'n separà tot seguit. Poc temps després Nivoix donava *Eve toute nue* amb gran acceptació, i Pagnol el seu *Jazz*.

Després de l'èxit de *Jazz*, que fou ben estimable, però no pas absolut, vingueren els de *Topaze* i de *Marius*, els més grans del teatre francès de molt temps ençà.

Hom sap que els directors de teatre són gent que no acostumen a engrescar-se pas massa fàcilment. Per seguir el costum, quan Max Dearly es va apoderar del manuscrit de *Marius* després de la lectura que li'n féu l'autor i el va portar cuita-corrents a León Volterra, director del Teatre de París, el deixà al seu despatx sense recordar-se'n més. Un dia, però, a l'esposa de Volterra, tot esperant el seu marit, per tal de passar millor l'estona, se li ocorregué fullejar algun dels manuscrits que bonament va trobar. Aquest era el de *Marius*. Bon punt el va tenir obert, el llegí tot d'una tirada.

En arribar Volterra, la seva esposa li va fer llegir el manuscrit, i l'endemà mateix de bon matí, a Volterra li faltà temps per telefonar a Pagnol i dir-li que l'anés a veure de seguida per posar-se d'acord sobre el repartiment dels personatges i estrenar tot seguit.

Pagnol és un bon exemple a tenir present. Tot allò que, a París com a Barcelona, s'acostuma a explicar de capelles i esglésies, portes tancades i conspiracions del silenci, l'ha fet riure més que res.

Val a dir, però, que Pagnol té un secret, que ens ha estat descobert pel seu confrare André Lany, un secret ben senzill: «per tal de poder estrenar als bons teatres, no tens altra cosa a fer sinó escriure obres bones.»

JOAN CORTES

La cara, espill de la salut

Un rostre pàlid, demacrat, flac i trist, denota un organisme dèbil, raquític, esgotat.

Quins als veure's així prenen el Fosfo-Glico-Kola Domènec regeneren la seva salut, tonifiquen els seus nervis i canvien el seu rostre de dia en dia, fins veure aparèixer els colors sans que signifiquen vida, salut i alegria.

URODONAL

neteja la sang intoxicada per l'àcid úric

L'URODONAL es un bon preparat d'acció eficaç i el recomano amb freqüència.

DE A. PI SURER

Catedràtic de Fisiologia de la Facultat de Medicina de Barcelona

GRÀFIC INDICADOR DELS LLOCS A ONT ES LOCALITZA EL REUMA

Un film de Claudette Colbert y Norman Foster

JOVENES de NUEVA YORK

AVUI AL COLISEUM

ES UN FILM "PARAMOUNT"

TEATRE CATALA NOVELTATS

Companya catalana, direcció: CARLES CAPDEVILA

DISSABTE DE GLÒRIA, TARDA:

La senyora Marieta, d'Iglésies

Gente bien, de Rossinyol

La Baldirona, de Guimerà

Nit, a les 10: estrena de la cèlebre obra de Marcel Pagnol, traducció de J. M. de Sagarra:

MARIUS

Dies 6 i 8, nit, recital:

RAQUEL MELLER

Es despata a Comptaduria

EL CINEMA

La darrera setmana

Com és de costum cada any, les empreses es reserven pel dissabte de glòria estrenes importants, i mentrestant ens fan passar aquest llarg temps de Quaresma amb programes tan poc temptadors que obliguen al dejuni. Sort hem tingut aquests darrers dies de les sessions especials, les quals, poc o molt, porten sempre notes interessants, que aquesta vegada han amenitzat un xic la darrera setmana cinematogràfica, el panora-

Les coses que hom hi veu són prou interessants per no avorir-vos mai; però cal convenir que per a filmar-les, l'operador no s'ha amoinat poc ni molt. Cinematogràficament considerat, ens atrevim a dir que és un document que no passa d'una mínima discreció. Hom hauria volgut, almenys, un xic més d'espert i de recerca voluntària en la composició dels episodis.

Tempestat sobre el Mont-Blanc, que «Stu-

Lillian Gish en «Nit romàntica»

ma de la qual, podem dir, no era precisament massa divertit.

Naturalment que podríem citar dos noms que són dos films que tothom ha pogut veure amb gust. Ens referim a *Horitzons nous* i a *L'última companyia*. Però de tots dos ens hem ocupat ja extensament aquí mateix, abans de llurs respectives estrenes públiques. Així, doncs, caldria restringir als programes de les sessions especials la matèria d'aquestes ratlles.

Farem una excepció, i no serà precisament una excepció honorable, pel film *Nit romàntica*. No honorable, perquè es tracta d'un film insubstantial, però excepció obligada per tractar-se d'un film amb Lillian Gish.

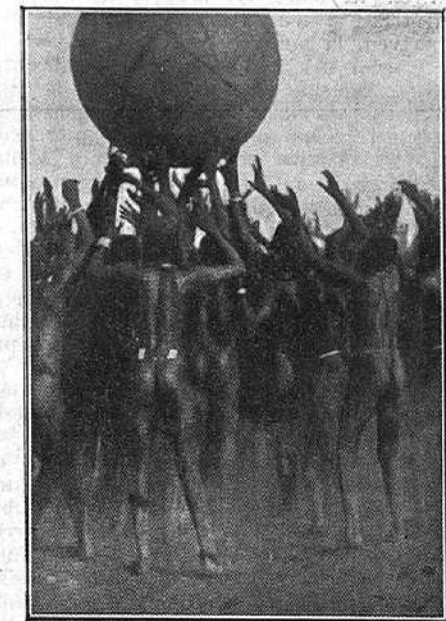
Val a dir que ningú no haurà pogut reconèixer en la protagonista d'aquest film, signat per un tal Paul Stein, l'incomparable actriu que és i ha estat sempre Lillian Gish. Es per a tots els que hem seguit, quasi diríem amb fervor, la tasca de la gran tràgica, una cosa inconcebible retrobar-la ara en un film com *Nit romàntica*, en mig de dos ténors de la darrera fornada com són Conrad Nagel i Roc la Rocque, en una història absolutament inapta a les facultats serioses de la protagonista.

Heus ací, doncs, que no podem ja més dir que Lillian Gish no ha fet mai films diferents. I pensar que potser aquest serà l'últim! Res no podria aconsolar-nos d'aquesta pèrdua si és que realment es confirmen els rumors que corren, segons els quals la interpret de *La dona marcada*, *El vent* i tantes altres inoblidables pel·lícules pensa abandonar definitivament el cinema.

«Studio Cinea» en la seva darrera sessió de documentals i reportatges, presenta *Voyage au Congo*. Heus ací un film la projecció del qual hauríem dedicat als nudistes de Barcelona. Per ells, un film així ha d'ésser com una mena de festa major i l'espectacle de tants addictes a llur doctrina, reunits en aquest film, creiem que els ha de commoure profundament. El film presenta una bella perspectiva del que seria el món si aquesta doctrina que pretén restaurar la moral, seriosament compromesa per l'afany contra natura de vestir-se, vingués a implantar-se definitivament. Ara, que no cal arribar a la fi del film veient una menuda vestida, jugant als daus, per constatar malenciosament — cada cop que en el curs del film apareixen uns pantalons — que la civilització s'ha entaforat arreu del continent negre, amb l'inguarible tossuderia de disgregar el gènere humà.

Marc Allegret, que seguí André Gide, en el curs de la seva travessia del Congo, ha filmat alguns dels espectacles exòtics i desconcertants que els turistes tingueren ocasió de copsar en llur viatge, les impressions del qual fan la substància de dos dels bons llibres d'André Gide.

Document humà. El film sembla preocupar-se només dels homes, i el paisatge, les coses inanimades, han estat eliminades del film en absolut, llevat de les primeres vistes, preses des del tren en marxa, que ens mostren una incomparable desfilaria de boscos verges i frondosos. Però aquest document ha estat elaborat amb una passivitat excessiva.

«Viatge al Congon»

que n'hi havia a la sessió, pogueren extasiar-se en l'espectacle sempre divers dels núvols entorn de les cimes més alteroses dels Alps. L'espectacle és prou bell perquè interessi a tothom, prescindint de tota curiositat científica explícita o latent.

Però, deixant de banda una i altra afició, el film resta un xic llarg. A desgrat de tot, resulta, com deiem, un bon film avalorat per una excel·lent qualitat fotogràfica.

Acabem dient la sorpresa que ens ha produït veure un film com *Essència de verbena*, primera i única producció independent portada a cap a Espanya, posat al començ del programa. Pensàvem que les coses dels veïns mereixien un xic més de consideració, i més tenint en compte que el film de Giménez Caballero era incontestablement més interessant que els dos que el segueixen en l'ordre del programa.

El títol del film indica sense confusió el contingut. I com que la *verbena* madrilenya és quelcom de deliciosament típic, el film era relativament fàcil, i com que l'operador que ha assistit Giménez Caballero és un home que sap molt bé l'ofici, *Essència de verbena* ha resultat un film interessant dins el gènere, i que també podria incloure's a la llista de documentals. Estem decididament a l'època dels documents! Veurem de què servirà documentar-nos tant!

J. P.

PANORAMA

La nostra pròxima sessió

La sessió de cinema corresponent al mes actual, tindrà lloc divendres, dia 17, amb el programa que anunciarem en el pròxim número.

Això no priva, però, que avancem ja en aquest una notícia que segurament serà ben rebuda pels aficionats.

Es el nostre objecte reestrenar en aquesta sessió un dels films més famosos en la història del cinema, *La caravana de l'Oregon*. Aquest film, que fa molts anys que no s'ha vist a Barcelona, ens ha estat sol·licitat diverses vegades com un nom indicat per a la nostra revisió del cinema mut. D'un moment a l'altre arribarà a Barcelona una nova còpia d'aquesta formosa cinta i aquesta circumstància permetrà la seva reposició en la nostra sessió vinent.

Declaracions d'E. B. Schoedsack

Ernest B. Schoedsack, realitzador de *Xang*, que acaba tot just ara d'enllestir a Sumatra el seu nou film *Rango*, explica els incidents de filmació del nou film:

«Per a decidir els orangutans a aproximar-se a nosaltres, vaig emprar un mitjà vell com el món: fer fluir als ulls de les femelles collars i braçalets. Inquietes, no varen parar fins que se n'apoderaren. Els nostres vincles d'amistat amb els simis s'establiren, doncs, sota el signe de la coqueteria.

«Aleshores vaig poder fer còmodament observacions interessants, que haurien apassionat el difunt Buffon. Poguérem constatar que els simis no jueuen mai dues nits seguides en el mateix lloc. Cada vespre canvien de tronc d'arbre i són el mateix que alegres vagabunds sense domicili fix.

«Contràriament al que afirmen els novel·listes, els grans focs nocturns no fan recular el tigre. Algunes regions malaisianes fan, per altra banda, del tigre — el mateix que l'Índia amb les vaques — un animal sagrat, el qual està prohibit occir, adhuc en defensa pròpia.»

Esperem amb confiança aquest nou film rodar per la Paramount en l'illa de Sumatra pels mateixos elements que l'any passat ens oferiren *Quatre plomes* i ara fa dos anys *Xang*.

«Women only»

Actualment, a Hollywood es prepara un film interpretat exclusivament per dones, i això que és un film de guerra. El seu títol original és *Les dones com els homes* i el seu director espera acabar-lo sense que hi surtin ni una cara d'home ni se'n senti una veu. Aquest film, que presentarà l'existència de nou dones en una ambulància durant la guerra, serà interpretat per Evelyn Brent, Louise Fazenda, June Clyde, Irene Rich, Lillian Tashuman i altres quatre actrius encara no designades.

No vol venir per ara

Fa temps que John Gilbert no s'ha deixat veure per aquí. Sorpresos per una absència tan llarga de l'irresistible galan, ens hem dirigit a la Metro Goldwyn a preguntar per ell.

Havia corregut el rumor que la Metro, en vista de la veu infame que tenia, havia volgut desentendre's del contracte pendent amb l'il·lustre actor pagant-li per això forta indemnització. Es a dir, que Gilbert cobrava perquè no fes res. Però sembla que tot plegat són històries, que els nombrosos adversaris amb què ha de comptar una eminença com John, estaven interessats a fer córrer.

John Gilbert ha acabat un film per la Metro. Però aquí no creuen gaire en l'èxit de pel·lícules totalment parlades en anglès, i no pensen per ara enviar-lo a buscar.

Però hi ha *Romance* doncs — contradiciem nosaltres. Oh! *Greta Garbo és una excepció* — ens repliquen. Si l'home que ha imposat el seu bigoti a mitja humanitat arriba a saber que ja no se'l considera una excepció i que Greta Garbo, que conquerí els seus llorers al costat d'ell, fent ell la meitat del reclam d'ella (*les amantes ideals de la pantalla*), l'ha desbancat d'aquesta forma! Amb les pretensions que diuen que té!

El que no li recomanàrem és que es fes una operació a la larinx com el malaventurat Lon Chaney i que esperi la renaixença del cinema mut que a tots vents profetitzava Chaplin, o bé que faci com el seu company Novarro, que aprengui l'espanyol, ja que aquesta condició és imposada a tothom que vulgui fer comèdia des de la pantalla del Fòrnia.

Hi ha tantes persones que el troben a faltar!

Del cinema japonès

Kikou Yamata, escriptora franco-nipona, que pot comptar amb un pròleg de Paul Valéry per a un llibre seu, de tornada d'un viatge al país natal dona algunes precisions sobre el cinema al Japó. En el seu concis reportatge, el primer que hi hem buscat ha estat la confirmació d'un rumor que prengué cos entre alguns cineastes de Barcelona, segons el qual la producció japonesa era tan important. Però d'això no ens en diu res. En canvi, ens parla de l'acceptació que hi tenen els films sonors, de tal manera que totes les companyies japoneses es posen a fer-ne, i en l'idioma del país, malgrat al Japó l'anglès sigui el segon idioma que ja s'aprèn a l'escola.

A Toquio està a punt d'inaugurar-se un gran local amb tres pantalles, pels films ordinàris, pels films sonors i pels films de grans dimensions (?). El més curiós és que els costums del Japó exigeixen, en els llocs d'espectacles, l'organització d'un club, i el nou cinema, el Gekyo, d'una arquitectura que no té gran cosa a veure amb la tradicional japonesa, tindrà restaurants, piscines, sala de banquets, cabines telefòniques, etc.; serà, en definitiva, un local com no n'hi ha cap de semblant als Estats Units, segons diuen els japonesos amb una punta de malícia.

Charlie Chaplin

En 1913, la Keystone, llavors dominant en les pel·lícules còmiques, va llogar un ex-cèntric de Londres, Sydney Chaplin. Però aquest, a darrera hora, va voler donar a un germà seu l'avinentesa de veure Amèrica, i un bon dia, Charles Spencer Chaplin es presentava a Mack Sennett. L'endemà mateix, el nou vingut es trobava entremig d'un batibull de mosses, pastissos de nata, corredisses, Fords tronats i policies babaus,

Les proves de la seva universalitat i de la seva popularitat ragen soles; n'hi ha prou, quant a la primera, veient l'acollida dels seus films; quant a la segona, veient com és rebut pertot en el viatge que, al grat de la seva fantasia, realitza per Europa i en el curs del qual s'ha dit que passarà per Barcelona. (Però si ell no ve, el seu darrer film, *Les llums de la ciutat*, és aquí per a ésser estrenat dissabte.) No hi ha hagut fins ara un cas semblant de celebritat. És interessant, doncs, de preguntar-se en què recolza aquesta, per què aquell pobre home, sense ofici ni benefici, poc traçat, fracassat, humiliat, resignat amb totes les desventures que li sobrevenen a cada nova temptativa seva, és sentit tan a prop per un món que tothom està d'acord a qualificar de materialista, cobejós de fruïcions, assedegat de diners i de puixança i, en definitiva, avorrit com una mala cosa.

Reconèixer que Chaplin és el més gran còmic que hagi existit, explica molt poca cosa. Ens lliga amb ell quelcom de més profund que una bona estona passada veient-lo a la pantalla. El personatge que ell ha creat és, en el fons, massa patètic perquè l'hàgim de considerar únicament com el pallasso que era en els seus primers films, en els quals l'aspecte còmic era el que dominava.

Potser perquè en el món hi ha més gent que fracassa que no pas que triomfa, tothom sent alguna cosa pròpia en els fracassos d'aquell pobre vagabund, somiatriures que creu en l'amor, la bondat, la llibertat, i topa a cada pas amb les realitats més atíldes d'un món que no li ve a mida.

I també tothom li agraeix l'absoluta manca d'intencions proselitistes. No pretén pas mai etzibar-nos una predicció a favor d'això o contra allò. No m'he cregut mai allò que, pels americans, Chaplin era un exemple del que cal no arribar a ésser, i d'aquí el seu èxit, com a exemple moral en el país pragmàtic per excel·lència, alhora que tocat del sentimentalisme més ploràrmic.

Seguí el que seguí, aquest home que ha creat el personatge que té més amics al món, i que ell, personalment, pot dir-se tots els gustos perquè és ric, és un misantrop i un solitari. Viu a Beverly Hills, tot sol en la seva gran casa, tocant el piano, llegint i mirant el cel amb un petit telescopi. «Què he obtingut del món? — deia una vegada—. La celebritat? No hi ha dubte. Però, què he fet de la meua vida? M'he pogut procurar la majoria de coses que he desitjat, però quan ja les he tingut m'he adonat que no havia d'haver-les cobejades mai. No bec, no fumo, no jugo. Un telescopi, un piano, llibres, uns quants amics, molt pocs... Qui no el pot aconseguir un resultat així?»

Per què parlar del Chaplin actor, el que coneix tothom? Però bé cal dir-ne alguna cosa, sense l'aire de fer cap descobriment. Per sort, de tant en tant es repreuen pel·lícules antigues seves, molt bones, però que permeten mesurar els seus progressos, l'evolució del seu art. En poques paraules pot restar precisada aquesta: tendència cada vegada major a la simplificació, a l'economia del gest. Tot el seu joc és de matís, assolit amb una parquedat de mitjans com en no trobaríem altra d'igual en cap artista. Chaplin és el més viu exemple d'expressionisme, aconseguint el màxim d'efecte amb la màxima sobrietat. I això no sols per un do de la naturalesa, sinó també per un estudi de l'artista, que deia no fa gaire d'ell mateix, veient-se en un film: «No ho fa del tot malament, aquest xicot. Ho fa millor ara que vint anys ençà. Mireu les seves mans, mireu la seva expressió. Ara sap què ha de fer amb els ulls. Per arribar a aquest resultat, vint anys no són pas massa!»

C.

Chaplin al balcó de l'hotel, a París

batibull en què aquell home tímid desenrotllava de tant en tant unes curioses facultats d'improvisació. Al cap d'un mes, mentre Chaplin en pijama llegia en una hamaca, un operador entrava corrent i cridava que calia no perdre temps, que tothom ja anava cap a un concurs de criatures que Mack Sennett volia aprofitar per a una de les seves comèdies. En la seva precipitació, Chaplin arreplegà un bastonet, un barret fort, uns pantalons de Fatty Arbuckle i unes sabates que Ford Sterling feia servir en certs papers. Així equipat, arribà entremig de

A la Ufa, amb Marlene Dietrich

quatre centes criatures i llurs mares, el xerroteig de les quals no arribava a ofegar els crits de Mack Sennett dirigint les escenes. Quan es projectà el film, tothom es preguntava qui era aquell home que caminava d'una manera tan particular. En vista d'això la Keystone li féu rodar quaranta films. Però Mack Sennett, que d'altra banda creà tants personatges del cinema, no acabava de comprendre aquell còmic ni la seva obstinació a conservar un abillament tan estrafolari. I Chaplin es va buscar un altre amo, fins que no n'ha tingut cap, i, restant la figura més independent del cinema, n'és alhora la més universal i popular.

Viatges Marsans, S. A.

Rambla Canaletes, 2 i 4 - BARCELONA

Bitllets de Ferrocarrils Nacionals i Estrangers - Passatges Marítims i aeris
Viatges a "Forfait" - Excursions acompanyades - Peregrinacions, etc.

INFORMES
I PRESSUPOSTOS GRATIS

CAMISERIA

F. Vehils Vidal

32-Avinguda Portal de l'Àngel-34

7, Plaça Universitat, 7

REBAIXES EN TOTES LES
SECCIONS DE LA CASA

La col·lecció completa de
MIRADOR pot consultar-se
a l'Arxiu Històric de la Ciutat, plaça de la Catedral i carrer de Santa Llúcia, 1, "Casa del'Ardiaca", tots els dies feiners de 9'30 a 1'30.

LES ARTS DISCOS

L'escultor Manolo Ingenuïtat i puresa

DISCOS

"FONOGRAFIA"

Aquells que coneixien Manolo pels volts de l'any 1917, llavors de l'estada més llarga que, després de l'adolescència, ha fet a Barcelona aquest artista, i no l'hagin tornat a veure, a bona fe que pel seu aspecte físic no el coneixeran pas.

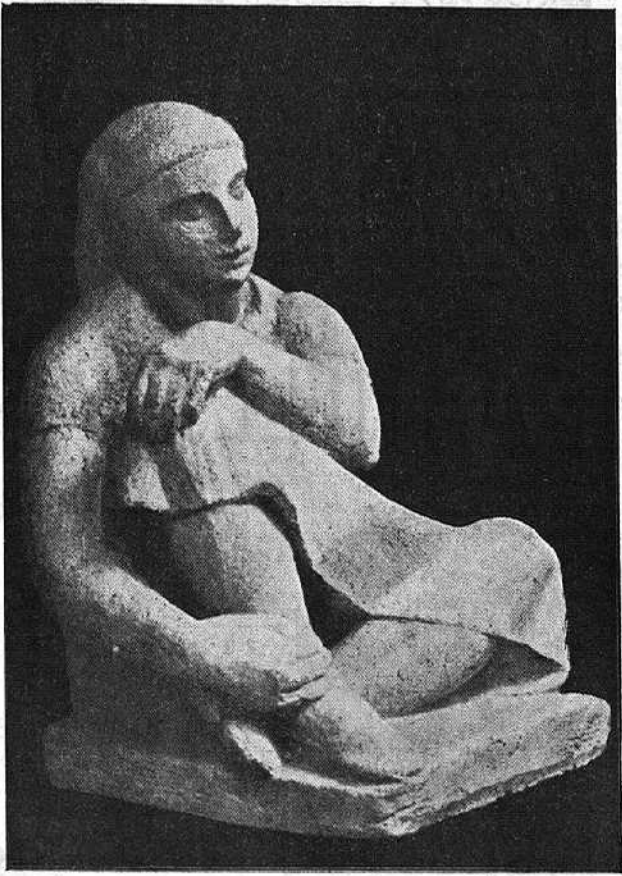
En aquella època, que fou una de les més brillants i més poca-soltes que ha travessat Barcelona, en la qual, bé o malament, tot hom es guanyava la vida, des del fabricant de teixits de llana fins a l'infeliç que treia el que podia del servei d'espionatge; en la qual a qualsevol hora del dia o de la nit us era possible el mateix fer-vos tallar els cabells que anar a fer-vos pendre mida d'un vestit; en la qual la vida nocturna del nostre districte cinquè (encara no s'havia inventat la ximpleria d'anomenar-lo «barri xinès»), era una de les coses més importants d'Europa en el seu ordre; en la qual ja s'havien sentit pels carrers de la ciutat els trets dels primers atemptats socials, que n'inauguraven la sinistra tongada — Déu sap a qui afavorien —; en aquella època que és una de les més terribles i més interessants de la vida barcelonina i que esperem que un dia o altre algú estudiarà amb l'atenció que es mereix; temps de negocis i de *chantage*, de baralla i de tragèdia, d'inconsciència i d'atabalament, cap allà a la una de la nit es deixava caure pel Lyon d'Or el Manolo que coneixíem.

El Manolo de llavors era un home de pell colrada, eixut de carns, nerviós i àgil, amb un abillament pintoresc, mig de *maquignon*, mig d'artista, amb una boina al cap i una vareta de freixa a la mà, que, en arribar, s'asseia a una d'aquelles taules per les quals en els seus bons temps va passar tanta d'història anecdòtica de la nostra ciutat, i es posava a descabellar la troça inacabable d'una conversa viva i llampeguejant, plena de provençalismes i parisinismes, imatjada i concisa, que ens feia passar pels ulls tota la glòria violada d'aquell París de l'avant-guerra, amb el seu aigua-barreja de gent de pertot arreu, però fins al punt just, amb els seus *Rose + Croix*, amb els seus *rapins*; el pobre Pòlvora; aquell D'Ostia que no es treia el monocle ni per dormir; Erik, Satie amb el seu barret de copa; Apollinaire, Picasso... que sé jo; aquell Bofill, al taller del qual Manolo tre-

ballava, que no era pas cap prodigi de generositat i que per arribar a arrencar-li trenta sous et feia suar sang i aigua; i, sobretot, aquell Moréas, el record del qual és una de les devocions més cares del nostre escultor:

Les morts m'écoutent seuls, j'habite les tomes.

I ens explicava anècdotes i teories, aven-

Manolo — Escultura

tures i opinions; ens parlava d'aquella misèria, d'aquella bohèmia tan poc volguda però aguantada amb aquella valentia — quin altre remei quedava! —; i en els ulls un lleuger tel d'enyorament.

Al cap de catorze anys trobem Manolo instal·lat com un burgès en el seu petit mas del qual és propietari; un mas recollit i tranquil, tot pintat de calç, sense cap retòrica, sense cap fantasia decorativa, eximorat d'humanitat i de sentit comú, com aquell que l'habita, en mig dels camps de part d'amunt de Caldes de Montbui.

Aquell home sec i bru, s'ha anat arrodonint, ha anat perdent els angles però sense perdre aquella aguda expressió de les seves faccions. El seu color de pa moreno s'ha anat desplaçant per tornar-se un rosat de bona vida. El posat de Manolo ha anat esdevinent reposat i tota la seva persona ha adquirit un aire un si és no és abacial. En la seva mà blanca i delicada no hi desentonaria pas una ametista.

Però és el mateix Manolo de sempre. El trobar-se ben bé a casa seva, sense angúnies i podent treballar amb tota tranquil·litat, no ha fet més que aferrar-li i sedimentar-li totes les seves idees anteriors. Manolo és avui dels nostres artistes potser el que posseeix una solidesa de visió i de concepte més considerable, la mida més justa de les coses d'aquest món.

És un home a l'extrem oposat d'allò que són els artistes amb tots els seus refinaments, tota la seva sensibilitat no té res a veure amb els gemecs ni els ulls en blanc, és alguna cosa de més íntim i més de bo de bo. De la mateixa manera que a Arenys de Munt va fer-se seu tot el poble amb el doll de la seva simpatia, a Caldes de Montbui no trobareu ningú que, en parlar-li de Manolo, no us l'anomeni amb afecte i consideració. Tothom el coneix i tothom l'estima.

I és ara que de Manolo, ara que ja el tenim a casa nostra, ara que ja torna a treballar, i treballa com mai, que, després del molt que ens ha donat, en podem esperar molt més encara. Dissabte que ve inaugura la seva exposició a can Maragall, i estem segurs que no ens ha pas de defraudar gens ni mica.

JOAN CORTES I VIDAL

Es inconcús que de les primeres manifestacions de l'art fins als nostres dies es reproduïxin constantment els casos d'heroisme en els que hi consagren llurs activitats. Qui més qui menys podria dir-nos quelcom de tal amic o conegut que, per a poder lliurar-se en absolut i amb plena llibertat a la pràctica d'un art, ha fet renunciament voluntari de tots els gaudis materials que li ofereix la vida normal. I cal remarcar que aquestes ambicions i plaers a què renunciaven emportats d'un anhel generós — la creació d'una família, la conquesta del diner, etc. — constitueixen les màximes aspiracions de la majoria sempre disposada a guanyar-les encara que sigui amb risc de la pròpia vida.

Amb tot, aquest renunciament, aquesta mena d'ascetisme no deixa mai de trobar prosèlits fervorosos, àdhuc en determinats adolescents que coneixen a bastança i a priori les conseqüències de llur ideal, es llenen als senderons complicats i espinosos de l'art disposats a la brega dolorosa d'encarar-se amb l'home enemic de l'home.

Quina força misteriosa els empeny?

L'afany de posseir uns graus de superioritat potser... Al nostre entendre, no; car aquest noble afany no fa altra cosa que actuar en ells d'estimulant per a induir-los amb més convicció a l'estudi i amb més abrandament i entusiasme a les regions de l'art. Direm, doncs, que se'ls enduen els atractius de la naturalesa? En arribar a aquesta proposició gairebé ens veurem obligats a donar-li validesa, puix que la llum, el moviment, l'espai, la forma, el color i quantes magnificències encloïu, són a bastament fortes en llur conjunció meravellosa per a produir en un ésser de sensibilitat afuada la més profunda excitació emotiva.

La pintura, l'escultura, la música i la poesia són tantes formes expressives de què disposa l'artista per a transmetre als altres en un sentit humanament noble, al natural sentir i a l'empar de la més adient de les seves inquietuds interiors.

La deu de l'art brolla en l'esperit, la tècnica és el mitjà d'expressió, el recipient que recull el regalament del doll i el canalitza. Per conseqüència, en l'art pictòrica, la tècnica, la part manual no passa d'ésser un enginy, un enumerat racional que contraposa i nivella, una força cerebral que pretén regular les sensacions creadores. Si l'escat sensitiu és tan desbordant, però, que no sap o no pot deturar-se en la limitació amb què el seny la normalitza i passa per damunt d'aquest regulador cerebral preestablert, l'obra d'art, malgrat la possibilitat d'ésser sublim i claferta de justificacions, pot aparèixer als ulls del profà amb els signes turmentadors i desconcertants de la follia. I a més afuada sensibilitat, major perill encara de passar per un anormal, per un excèntric aferrat al món extravagant i particular de les pròpies elucubracions.

La tècnica, conjunt de procediments, no va gaire més enllà d'un treball manual; hom pot aprendre-la a les escoles, afinar-la amb la pràctica i reformar-la amb addiments o supressions calculades. De més a més ja ha estat del tot resolta en determinats aspectes i concepcions a través dels segles, sobretot quan l'artista, mancat d'elements més alliberadors, esdevingué senzill copista i fidel reproduïdor dels objectes que s'ofereien al seu esguard. Remarquem, però, que no tots els artistes d'èpoques passades eren tallats amb el mateix patró; cal recordar-nos Goya i el Greco.

El més remarcable de llurs obres — amb tot i ésser d'un ponderat tecnicisme — és l'emoció a què hem al·ludit abans, plasmada en la tela amb vigoria tan intensa que us fa vibrar a l'impuls de l'estremiment que l'ha motivada. Un i altre foren revolucionaris del tecnicisme imperant en llurs èpoques respectives.

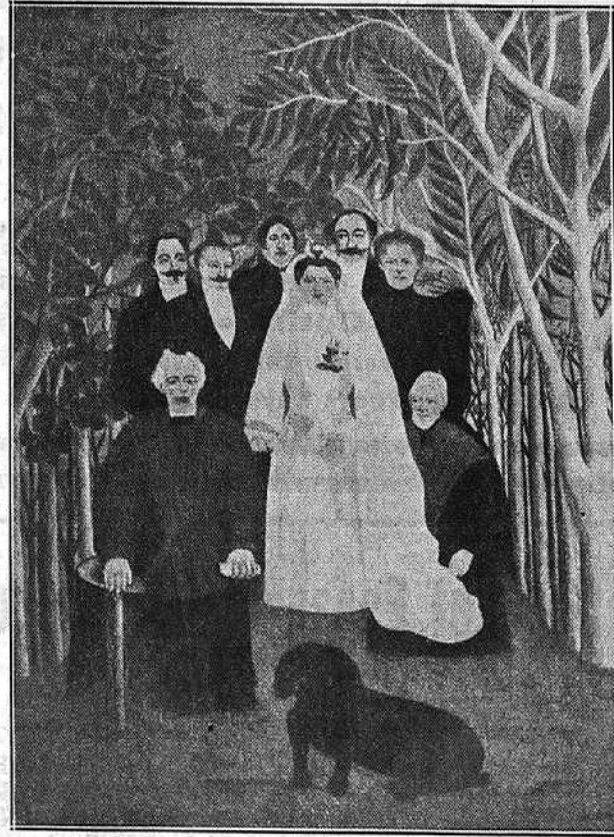
Davant d'aquests exemples, per quina raó poderosa hem d'acceptar nosaltres i no podem combatre certes tendències — diguem-ne artístiques — que ho fien a l'estudi sistematitzat i a derivacions preceptistes?

Per a exterioritzar els seus sentiments, l'artista que veritablement ho és no necessita de cap joc que deturi el seu impuls, ans bé, deu refusar-lo i aterrar els obstacles que podien ofegar l'escat espiritual que el nequitja. I consti que no fem cap referència als artistes analfabets i impreparats ni pretenem sortir en llur defensa. Volem palesar-nos que per assolir la plena realització de l'obra amb tot l'abrandament nerviós o amb tota la serenitat encalmada — segons sigui el

temperament de qui la produeix — és obvi de recórrer a les regularitzacions cerebrals en el moment de l'execució.

S'han comès tantes malvestats a l'empar de la freda meditació que hom ha arribat àdhuc a la pretensió paradoxal de voler fer obres d'art ingènues, sense parar esment que la ingenuïtat és una qualitat pròpia només d'infants i de badochs.

Si l'artista és l'home sensible per excel·lència que en el seu pas per la vida copsa amb més agudesia que els altres les emocions que

«Douaniers» Rousseau — Noces

l'afinen i l'embelleixen espiritualment, és possible que pugui esdevenir mai un ingenu? La veritable ingenuïtat està a creure aquest contrasentit inconcebible. L'artista que en la seva obra s'expressa com un infant, fa pensar en unes facultats mentals esquivades o en una astúcia capciosa que ens porta a l'engany amb capa de sinceritat i d'honradesa. Només per raó de voluntat, per manca de preparació o per inèpcia absoluta, hom pot mostrar preferència a emprar uns elements expressius barroers o falsos, i per tant en un i altre cas sempre reprovable. En l'obra d'art, la pretesa ingenuïtat no és mai altra cosa que el producte d'una premeditació alevosa.

Més enllà del possible engany on hi ha substancialitat pura, trobarem l'artista; l'executant és en la forma. Tot està en saber destriar aquests dos extrems, en estimar-los amb justícia i en copsar l'equilibri espiritual a través de formes aparentment inharmoniques moltes vegades. Una cosa és la ingenuïtat orba que va a les palpenes i altra cosa la puresa d'una emoció promotora perfectament entesa i definida.

ANGEL FERNANDEZ

Des de la seva aparició, MIRADOR ha consagrat una secció fixa a la música mecànica, havent-se adonat de la importància que havia pres el disc en aquests darrers temps. Gràcies a la perfecció assolida en l'enregistrament i en la fabricació dels aparells, que permet satisfer els més exigents, que en som de lluny d'aquells temps en què el fonògraf era mirat, amb raó, com un trasto productor de sorolls, falsejador de sons, insuportable per a tota persona de gust mitjanament delicat!

Avui, gràcies als perfeccionaments abans al·ludits, que han comportat també una intel·ligent tria de les obres a enregistrar, el fonògraf té el seu lloc en tota casa i una discoteca hi és tan indispensable com una biblioteca.

A més a més del seu valor distractiu i artístic, està encara reservada al disc una missió educativa i documental els primers símptomes de la qual ja van prenent forma una mica pertot.

Nosaltres, doncs, que concedíem a aquesta manifestació de la nostra època el valor que realment li correspon, podem avui donar als nostres lectors una notícia que segurament no els deixarà indiferents. L'aquesta notícia és la de la immediata aparició, a Barcelona, d'una revista, *Fonografia*, exclusivament dedicada a la música mecànica, primera revista especialitzada en aquesta qüestió que es publicarà en terres ibèriques, redactada per competents crítics, a l'obra dels quals s'afegirà la col·laboració dels noms més coneguts, d'ací i de l'estranger.

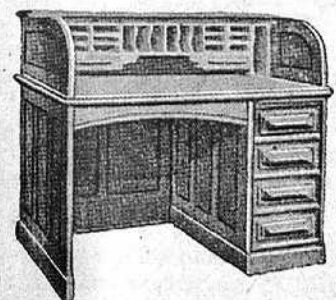
Els promotors d'aquesta idea — ja realitzada, puix que dintre pocs dies apareixerà el primer número de la revista — entenen amb ella dur a terme una obra de cultura i d'orientació dels nombrosos aficionats al disc, fent així una tasca molt més àmplia que la que es podia fer des d'una secció d'una publicació com la nostra que ha d'atendre molt diversos interessos.

I, com que l'aspecte material de les publicacions no és pas cap cosa negligible, a més a més del contingut de la revista *Fonografia*, ens caldrà assenyalar la seva excel·lent presentació, amb abundància de gravats, de manera que suporti la comparació amb qualsevol revista similar.

En aquest cas, veritablement, no per massa gastada deixa d'ésser aplicable la frase consabuda que la nova publicació ve a omplir un buit, puix que es feia sentir de debò la necessitat d'una revista especialitzada vista la difusió, destinada encara a ésser més i més gran, assolida pel disc.

raspalls per a tots els usos
articles de neteja — objectes per a presents
rambla de catalunya, 40

Bureaux com el present
de totes mides i tamanyes
des de 110 pessetes

MOBLES ALTABA
Tallers, 29, 31 i 71
Magatzem: Corts, 522 - Telèfon 17.745
BARCELONA

GRANS NOVETATS EN
CORBATES INARRUGABLES

Jaume I, 11
Telèf. 11655

FEU FER ELS VOSTRES GRAVATS EN LA
Unió de Fotogravadors
Casanova, 160-162 : Telèfon 77406

A punt de sortir

FONOGRAFIA

REVISTA MENSUAL DE CRÍTICA DE DISCOS
I INFORMACIÓ

SUMARI DEL PRIMER NÚMERO:

El valor social del fonògraf, per *Henry Poulaille*.
Música orquestral i de "càmera", per *Baltasar Samper*. — Opera i música vocal, cors i solistes, per *Joan Grau*. — Opereta, sarsuela, cuplets i ballables, per *Rafel Moragas*. — Jazz i films sonors, per *Adolfo Salazar*. — Música típica i popular, per *Joaquín Turina*. — Diccio, per *Joan Casas*. — Ràdio, per *Enric Calvet*. — Dibuixos i fotografies

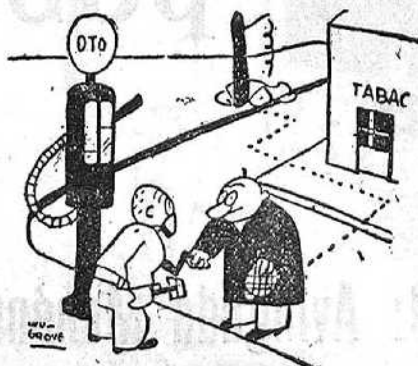
Serà una de les revistes més perfectes en el seu gènere
Preu: 0'50 ptes. Subscripció anual: 5 ptes.

Redacció i administració: Pelai, 62 - BARCELONA

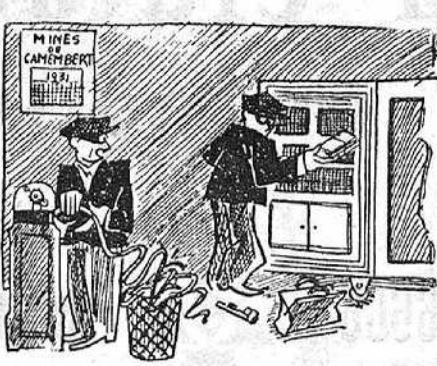
NO DEIXEU DE COMPRAR-LA

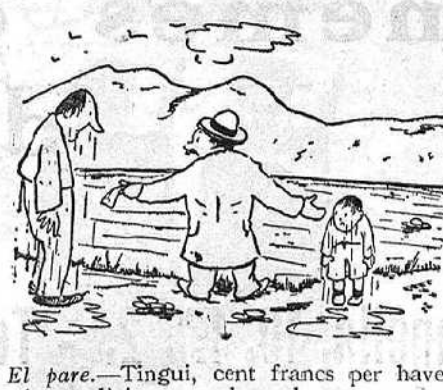
—Anem bé per anar a Katompa?
—Sí; a Katompa no miren gaire prim.
(Aussie, Sydney)

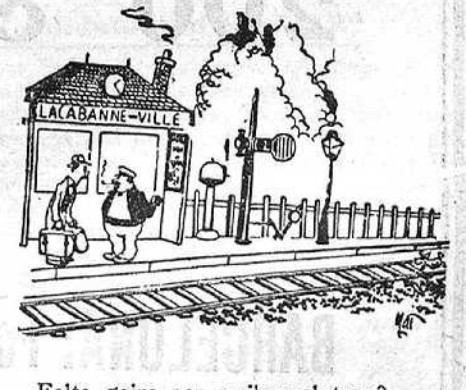
—No tindríeu pas un auto que anés bé
amb aquesta maneta?
(L'Intransigent, París)

—No ens emportem aquestes accions: han
baixat deu punts!
(Judge, Nova York)

El pare.—Tingui, cent francs per haver-
se tirat a l'aigua a salvar el meu nen.
El nen.—Just! I a mi que m'he tirat primer,
ni cinc cèntims!
(Pages gaies, Yverdon)

—Falta gaire per arribar el tren?
—Gens. Miri, el gos del maquinista ja és
aquí.
(Ric et Rac, París)

FORTUNY, S. A.

Epicerie Française: Hospital, 32
Sucursal: Salmerón, 133

Mantega TORRELAVERGA, Formatgets GERVAIS, PETIT SUISES, recepció diària.—Llonganissa de la nostra fàbrica de Vic.—Patés foie-gras "MARIE".—Xampany RUINART-SILERY, "LA MARECHALE". Vin Brut i altres marques estrangeres acreditades.—Caves MONTERRANT (Methode Champenoise) Brut, 8 pessetes.—Cuvée spéciale, 7 pessetes.—Extra Dry.—Demi-sec.—Doux, 6 pessetes.—Carte Bleue, 5'50 pessetes.—Licors de la GRANDE CHARTREUSE jaune et verte.—Cognac NAPOLEON, 80 anys.—Vins d'Itàlia, Rin, Bordeus i Borgonya.—Vins de Jerez i Màlaga de les primeres marques.

Secció de Perfumeria: Rambla del Prat, 1
Presentes per a Sant Josep.—Presentem un extensíssim assortiment d'ESTOIGS de perfumeria de marca, de tots taments i preus.

**mobles
urrutia**

dormitoris, menjadors, rebedors, etc.

pisos complets des de 1.000 pessetes

facilitat de pagament a preus al comptat

carne, 14

(tocant a les ramblas)

—I per què no el feu anar a estudi?
—Què hi aniria a fer, pobret, si ni solament sap de lletra!

(Ric et Rac, París)

—I això t'han venut per un Grec? Si no té ni cinquanta anys!
—Tant se me'n dona l'antiguitat, mentre sigui un Grec de debò.

(Fliegende Blätter, Munic)

L'equivocació del curt de vista en la central de correus.

(Jugend, Munic)

—Mamà, dona'm tres bombons.
—Si no dius tres ben dit, no te'n daré cap. Quants bombons vols?
—Cinc.

(The Passing Show, Londres)

LA NOVA EINA

—Els diners i les joies, o obro la rateta!

(Judge, Nova York)

**Anunciar
a
MIRADOR**

és donar a conèixer
un producte
per tot
Catalunya

"ORTOPEDIA MODERNA"

Fill de B. CARCASONA

Taller i despatx: ESCUDILLERS BLANCS, 8. - Telèfon 10010
Casa fundada en 1875

Braguers Reguladors
per a retenció absoluta de la trencadura.—Faixes de totes menes
Faixa-cotilla abdominal.—Models moderns

Cotilles Ortopèdiques
per a guarir o corregir les desviacions de l'esquena
Més de cinquanta anys de pràctica són la millor garantia

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics

Correus: Apartat 190
Telèg.: "Carbur"

BARCELONA
Mallorca, 232

Telèfon 73013

CARBUR DE CALCI; Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corcubion (Corunya) :: OXIGEN 99% DE PURESIA, Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova :: ACETILÈN DISSOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid, València i Còrdova :: FERRO MANGANES i FERRO SILICI :: SOCARRIMAT i SECAT de fils i peces seda, cotó i altres teixits :: CALEFACCIÓ INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica :: GENERADORS, BUFADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA

PRESSUPOSTOS, ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS, GRATIS

PASTILLES ASPAIME

GUAREIXEN RADICALMENT LA

TOS

PERQUE COMBATEN LES SEVES
CAUSES:

COMPOSICIO:

Sucre, llet, b., 5 ctgs.; extracte regalèsia, 5 ctgs.; extracte diacodi, 2 milg.; extracte medul'la vaca, 3 milg.; Gomenol, 5 milg.; sucre mentonissat, quantitat suficient per a una pastilla.

Catarros, ronqueres, angines, laringitis, bronquitis, tuberculosi pulmonar, asma i totes les afeccions en general de la gola, bronquis i pulmons

ANUNCIANTS...!

Una moderníssima organització completa en publicitat

Pel·lícules de dibuixos animats

mudes i sonores aplicades al servei de la tècnica publicitària, us l'ofereix:

"AGENCIA GENERAL DE ANUNCIOS"

Vostres productes poden ésser propagats amb èxit segur per tota la **Regió Catalana i Illes Balears**

200 cinemes en ciutats i poblacions de categoria

BARCELONA: Fontanella, 10, 1.er, 2.ª - Tel. 16606

MADRID: Avinguda Menéndez Pelayo, 85, 1.er